

หุ่นส่วนเศรษฐกิจ Sister Cluster

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า ได้ทำโครงการนำร่องเชื่อมโยงยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างกลุ่มจังหวัดชายแดนของไทย-เพื่อนบ้าน ตั้งแต่ปลายปี 2560 โดยมีศูนย์ศึกษาการค้าระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย เป็นที่ปรึกษา มุ่งตอบโจทย์ คือการหาแนวทางสร้างหุ่นส่วนเศรษฐกิจในกลุ่มสินค้าที่ไทยและเพื่อนบ้านสามารถนำศักยภาพมาเกื้อกูลกันได้ รวมถึงรูปแบบการเชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่า (Regional Value Chain) ในกลุ่มสินค้าเหล่านั้น เพื่อขยายไปสู่ตลาดที่กว้างขึ้น (Local Link-Global Reach) ผลที่ได้จากโครงการจะเป็นแนวทางให้จังหวัดชายแดนอื่นนำไปปรับปรุงและใช้ประโยชน์ต่อไป

โครงการนำร่องนี้ ได้ทดลองดำเนินการใน 4 กลุ่มจังหวัด โดยอาศัยบทบาทของภาคีในพื้นที่เป็นหลัก อาทิ สำนักงานพาณิชย์จังหวัดและมหาวิทยาลัยในท้องถิ่น รวมทั้งผู้ประกอบการที่ร่วมโครงการ YEN-D และ BizClub เพื่อให้เกิดการขยายผลโดยภาคีในพื้นที่เอง เช่น ในภาคเหนือ กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 ได้ถูกเลือกเป็นพื้นที่นำร่อง โดยมี จ.เชียงราย เป็นประตูการค้าที่เชื่อมโยงกับทางตะวันออกของรัฐบาลในเมียนมา โดยเฉพาะจังหวัดท่าขี้เหล็ก และจังหวัดเชียงตุง สำหรับคลัสเตอร์ที่เกื้อกูลและเชื่อมโยงกันได้ (Sister Cluster) ในอนุภูมิภาคนี้คือกลุ่มสินค้าและบริการสมุนไพร

การบ่งชี้คลัสเตอร์ดังกล่าว มีปัจจัยหลายประการที่ได้นำมาพิจารณาควบคู่กันไป อาทิ ยุทธศาสตร์การพัฒนาเชิงพื้นที่ทั้งของไทยและเพื่อนบ้าน การเลือกสินค้าอุตสาหกรรมเกษตรที่ไทยมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ ในขณะที่เดียวกันสามารถเอื้อประโยชน์ให้เกษตรกรรายย่อยทั้งในจังหวัดของไทยและเพื่อนบ้านได้เข้ามามีส่วนร่วมในเครือข่ายการผลิตด้วย นอกจากนี้ควรเป็นกลุ่มสินค้าที่จังหวัดของไทยและประเทศเพื่อนบ้านสามารถนำจุดแข็ง/จุดเด่นมาสนับสนุนกันได้เพื่อสร้างแบรนด์ร่วมกัน หรือ Sub-regional Branding และที่สำคัญที่สุดคือต้องมีแนวโน้มตลาดรองรับในระยะยาว หรือ Demand-driven ด้วย

อย่างไรก็ตาม การสร้างหุ่นส่วนเศรษฐกิจชายแดนระหว่างรัฐและภาคเหนือตอนบน 2 ได้มีการลงพื้นที่ทำกิจกรรม 7 ขั้นตอน โดยแบ่งออกเป็น 4 ช่วง คือ ช่วงละประมาณ 2 วัน ซึ่งผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการข้างต้น คือการจัดทำยุทธศาสตร์การสร้างหุ่นส่วนเศรษฐกิจในระดับกลุ่มจังหวัดในคลัสเตอร์สมุนไพร รวมทั้งได้ทดลองเชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่าสมุนไพรด้วย โดยสินค้าหนึ่งที่ได้ผลิตร่วมกัน

(Co-Creation) คือการผสมผสานระหว่าง “โพลของไทยกับ “ทานาคาของเมียนมา” กลายเป็นผลิตภัณฑ์ครีมขนาดพกพาใต้ความร่วมมือของเครือข่ายสมุนไพรสามัคคี จ.เชียงราย ร่วมกับบริษัทสมุนไพรวงวัน (Wone Vann) จากเมืองตองจี ของรัฐฉาน ทั้งนี้ ผู้ประกอบการจากเมียนมารายนี้เป็นอดีตผู้เข้าร่วมโครงการ YEN-D ของกรมการค้าต่างประเทศ และได้ให้ข้อเสนอแนะหลายประการเกี่ยวกับการพัฒนา Sister Cluster เพื่อผลักดันให้อนุภูมิภาคนี้เป็น Herbal Hub สำหรับสมุนไพรเมืองหนาว รองรับคนจีนที่จะเริ่มหลั่งไหลมาผ่านเส้นทางรถไฟในลาวและเขตอุตสาหกรรมที่เมืองบ่อหานและบ่อเต็น รวมทั้งนักท่องเที่ยวจากไทยภายหลังจากที่เส้นทางรถไฟเด่นชัย-เชียงของ แล้วเสร็จด้วย

อย่างไรก็ดี อารุณ มูลชนะ ประธานเครือข่ายสมุนไพร ประเมินว่า โครงการนี้ได้ช่วยขยายผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากเชียงรายไปสู่เพื่อนบ้านและตลาดภายนอก และในอนาคตอาจนำสมุนไพรตัวอื่นมาทดลองด้วย อาทิ กวาวเครือขาวของเชียงราย และน้ำมันโอคาโด ของรัฐฉาน

นอกจากนี้ ในระยะยาวทางมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ซึ่งได้ส่งผู้เชี่ยวชาญด้านสมุนไพรและแพทย์แผนไทยมาร่วมทำโครงการนี้ตั้งแต่ต้น จะเป็นแกนกลางสานต่อความร่วมมือ โดยเชื่อมโยงผู้ประกอบการจากสองประเทศ และให้คำปรึกษาด้านต่างๆ รวมทั้งขยายโอกาสทางการค้าผ่านร้านค้า Thai Herb Shop และช่องทางออนไลน์ที่สนับสนุนโดยสภาอุตสาหกรรมฯ และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ด้วย

รวมทั้งหอการค้าจังหวัดเชียงรายและสมาคมวัฒนธรรมและเศรษฐกิจไทย-เมียนมาก็พร้อมที่จะช่วยประสานงานกับภาครัฐในพื้นที่สองประเทศผ่านกลไกการหารือที่มีอยู่เป็นประจำ ในขณะที่รัฐมนตรีฯ ไชแสง ทิบหลวง แห่งรัฐฉาน ก็ได้รับทราบความคืบหน้าของโครงการและยินดีที่จะนำกรอบความร่วมมือฯ ไปพิจารณาหาแนวทางส่งเสริมให้สอดรับกันต่อไปด้วย

ในอนาคตเมื่อมีการขยายผลโครงการ คาดว่าจะเกิดการสร้างงานและรายได้ให้กับคนในพื้นที่จังหวัดชายแดนทั้งสองประเทศ ส่งผลให้เศรษฐกิจท้องถิ่นได้เติบโตไปด้วยกัน (Stronger Together) ซึ่งก็หมายถึงกำลังซื้อในสินค้าและบริการจากไทยเองด้วยเช่นกัน

(ข้อมูลเพิ่มเติม <http://sister-cluster.moc.go.th/clmvt>) ■